

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ**

(Суми, 21-22 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

4. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М. : Искусство, 1979. – 423 с.
5. Ємельянова, О. В. До питання про лінгвістичну концепцію мовної особистості [Текст] / О. В. Ємельянова // Наукові записки. Серія філологічні науки (мовознавство). - Кіровоград, 2010. - С. 293-296.

АСПЕКТ ГЕНДЕРНИХ КОНСТРУКТІВ (НА ПРИКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ)

Костенко В. О., студ. гр. ПР-22,

(Сумський державний університет)

Кобякова І. К., канд. філол. наук, професор кафедри ГФ

(Сумський державний університет),

Тур В. К., ПАТ "Укрнафтохімпроект", м. Київ

У останні десятиліття у сучасній лінгвістиці проблема «стать і мова» набуває особливої актуальності. У центрі уваги цих досліджень знаходяться соціальні й культурні фактори, що визначають відношення культури та суспільства до чоловіків і жінок, поведінку індивідів у зв'язку з приналежністю до тієї чи іншої статі, стереотипні уявлення про чоловічі та жіночі якості – усе, що переводить проблематику статі з області біології в сферу соціального життя й культури.

Сьогодні гендер розглядають як соціальний конструкт, реально існуючу систему міжособистісної взаємодії, за допомогою якої створюється, підтверджується та відтворюється уявлення про чоловіче й жіноче як категорії соціального рівня [1, 15].

Фразеологічний компонент мови складає особливий інтерес для досліджень у галузі гендерної лінгвістики, оскільки в ньому втілено культурно-національне світосприйняття кожного народу [2, 133]. Саме у прислів'ях та ідіомах зберігаються особливості й світовідчуття носіїв мови та виявляється національна своєрідність комунікативної поведінки народу. У сучасній англійській мові однією з найбільш численних функціонально-семантичних груп є група фразеологізмів з гендерними конструктами, які використовуються для експресивної характеристики людини з точки зору її приналежності до тієї чи іншої статі, емоційної оцінки її індивідуальних якостей чи її положення в суспільстві, колективі.

Нами була виділена опозиція *Чоловік / Жінка*. Оскільки людина є представником різних соціальних груп одночасно, то й охарактеризувати її можна з різних точок зору. З цією метою нами

було відібрано понад 1600 англомовних фразеологізмів з гендерними конструктами. Ми поділили відібрані фразеологізми, які містять у своєму складі гендерний компонент, на позначення жінки, на шість основних семантичних груп: 1) якості жіночого характеру; 2) жінка як сексуальний об'єкт; 3) материнство; 4) зовнішність і поведінка жінки; 5) молода дівчина; 6) подружжя / шлюб. Грунтуючись на цій класифікації, можемо зробити висновок, що репрезентація параметрів концепту «Жінка» в англомовних фразеологізмах формує уявлення про жінку як виконавицю прототипної соціально-психологічної фемінінної ролі берегині домашнього вогнища й спонукає її обирати моделі поведінки, відповідні цій ролі.

Фразеологізми, які містять у своєму складі гендерний компонент на позначення чоловіка, ми поділили на п'ять основних семантичних груп, у яких виділили риси найбільш характерні для чоловіків. Нами було виділено групи фразеологізмів, які розкривають природні характеристики чоловіка; його соціальні характеристики; поведінкові характеристики, орієнтовані на морально-етичні норми та утилітарні норми; статусно-марковані професійні ролі та статусно-немарковані релятивні ролі. На основі аналізу фразеологізмів, які ми віднесли до цих семантичних груп, можемо зробити висновок, що репрезентація параметрів концепту «Чоловік» в англомовних фразеологізмах формує уявлення про чоловіка як виконавця прототипної соціально-психологічної маскуліної ролі добувача-годувальника й спонукає його обирати моделі поведінки, відповідні цій ролі.

1. Коатс Дж. Женщины, мужчины и язык. / Дж. Коатс // Гендер и язык. – М. : Языки славянской культуры, 2005. – 235 с.
2. Кобякова І. К. Лінгвокомунікативні аспекти гендерних конструктів (в англомовних фразеологізмах) // Вісник СумДУ. Серія Філологія. – Суми: Вид. центр СумДУ. – 2007. – №2. – С. 133-138.
3. Швачко С. О. Семантична девіація якісно-кількісних атрибутів в англійському дискурсі [Текст] / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // Філологічні трактати. - 2015. - Т.7, №4. - С. 109-116.